

Viskas prasideda nuo žodžių...

Kodėl vis dar leidžiamės valdomi kvailių stereotipų? Ar gražus žmogus gali būti niekšas? Kodėl Holokaustas buvo žiauriausias Rytų Europoje? Ką slepia prabangūs Vilniaus kvartalai? Kaip veikia neapykantos piramidė? Apie tai turėjome išskirtinę galimybę sužinoti (patirti) ir reflektuoti penkių dienų tarptautiniame seminare, organizuotame Olgos Lengyel instituto (TOLI) iš JAV kartu su Tarptautine komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, „Mokymas apie Holokaustą ir žmogaus teisių pažeidimus“.

Holokaustas - nepatogi tema, kurios vengiama net valstybiniu lygiu, o visuomenėje ji kelia dažnai ne pačias konstruktyviausias diskusijas. Tai padėjo suprasti drąsūs pasaulio žmonės: prof. Saulius Sužiedėlis, dr. Vadim Atskan, dr. Lara Lempertienė, žurnalistė Silvia Foti, lektorės Katarzyna Laziuk, Oana Nestian- Sandu, Ingrida Vilkienė.

„Never again“ (niekada daugiau) – išgyvenusiųjų ir įvertinusiųjų Holokaustą imperatyvas. Nereikia būti žydu, kad suprastum, kaip veikia neapykantos piramidė, ypač kai patiki , kad gyveni saugiai, nes juk „ moderniam“ pasaulyje, kur vietos praeities klaidoms tarsi neliko. O jei linksmiau, tai į galvą ateina Purimo, žydų pavasario šventės, persirengėliai, kurie primena, kaip greitai viskas gali būti atvirkščiai. Ir čia jau norisi pabaigti Ričardo Gavelio „Vilniaus pokeriu“ (paroda Mo muziejuje veiks iki sausio mėnesio) : „Tarkime Jų nėra. [...] Kaip paaiškinti, kad visur ir visada vienas idiotas valdo tūkstantį protingų, o šie ramiai paklūsta? Iš kur kiekvienoje visuomenėje randasi pilka tylinčioji dauguma?“

O žodis galingas ginklas. Viskas - tragedija ir komedija - prasideda nuo žodžių.

Ingrida Vilkinienė, 2023 m. seminaro Vilniuje dalyvė

Lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja iš Alytaus Jotvingių gimnazijos